

**Силабус
навчальної дисципліни
«Гроші і кредит»**

Ступінь вищої освіти – перший (освітньо-професійний) рівень освіти (бакалавр)

Освітньо-професійна програма

«Економічна кібернетика»

Рік навчання: 2, **семестр:** 3

Кількість кредитів: 3 (90 год.)

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – залік

Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Викладач курсу	ПЕРНАРІВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ , кандидат економічних наук, доцент
E-mail	alexper@ukr.net
Електронна версія курсу	https://moodle.nusta.edu.ua/course/view.php?id=282
Консультації	<i>Очні консультації: понеділок, 13.00-14.00, кафедра банківської справи та фінансового моніторингу Онлайн-консультації за потребою</i>

1. Коротка анотація курсу. Метою навчальної дисципліни «Гроші і кредит» є формування у здобувачів вищої освіти економічного мислення, наукового розуміння історії становлення та стану сучасної системи грошово-кредитних відносин. В ході її вивчення здобувачі вищої освіти повинні отримати системні знання про дію об'єктивних законів грошового обігу та кредиту, про мету, завдання та методи державного регулювання сфери грошово-кредитних відносин.

Головними завданнями навчальної дисципліни є вивчення сутності, функцій, концепції та ролі грошей і кредиту в ринковій економіці, закономірностей та специфіки функціонування грошового ринку як теоретико-методологічної бази державної монетарної політики, структури та практичних засад формування та функціонування грошової системи, основ побудови банківської системи та операцій банків; закономірностей розвитку валютної системи та валютного ринку.

2. Формат курсу – змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
 ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК 5. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК
 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК 3.
 Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
 СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків. **4.**

Результати навчання

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
 ПРН 8. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна/заочна)
лекції	24/4
семінарські заняття	20/2
індивідуально-консультативна робота	2/2
самостійна робота	44/82

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення.

7. Політика курсу – дотримання академічної доброчесності відповідно до «Положення про академічну доброчесність в УДФСУ». Політика курсу спрямована на: запобігання та виявлення академічного плагіату в працях здобувачів освіти та виконаних завданнях; розвиток навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

8. Схема дисципліни

Години, семестр денна/заочна	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)

4/-	<p>Тема 1. Сутність та функції грошей</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Сутність грошей. Гроші як гроші і гроші як капітал.</p> <p>2. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей.</p> <p>3. Форми грошей та їх</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні</i></p>	<p>Знати: концепції походження грошей; форми грошей; функції грошей та їх роль в ринковій економіці.</p>	2
-----	--	---	--	---

	<p>еволюція.</p> <p>4. Функції грошей.</p>	<p><i>запитання, запитання понятійного апарату, обговорення наукових публікацій</i></p>		
4/2	<p>Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Сутність та економічна основа грошового обороту.</p> <p>2. Модель грошового обороту.</p> <p>3. Структура грошового обороту за економічним змістом та формою платіжних засобів.</p> <p>4. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати та грошова база.</p> <p>5. Швидкість обороту грошей.</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, обговорення наукових публікацій, розв'язання ситуаційних завдань</i></p>	<p>Знати: сутність та структуру грошового обороту; сутність грошової маси, її відмінності від грошової бази Визначати та інтерпретувати: грошові агрегати в Україні Знати особливості та вміти застосовувати: закон грошового обігу для визначення швидкості обігу грошей та прогнозування рівня інфляції</p>	2

4/-	<p align="center">Тема 3. Грошовий ринок</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.</p> <p>2. Інституційна модель грошового ринку.</p> <p>3. Структура грошового ринку.</p> <p>4. Основи механізму функціонування ринку грошей та ринку капталу.</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції консультації;</i></p> <p><i>Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій,</i></p>	<p>Знати: сутність і структуру грошового ринку; чинники формування попиту на гроші та механізм формування пропозиції грошей</p> <p>Визначати та інтерпретувати значення грошово-кредитного мультиплікатора</p>	2
3/-	<p>Тема 4. Грошові системи</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Сутність, призначення та структура грошової</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції консультації;</i></p> <p><i>Семінари: тестові завдання, доповіді,</i></p>	<p>Знати: елементи грошової системи; методи регулювання грошового обороту та грошового ринку; інструменти грошово</p>	2

	<p>системи.</p> <p>2. Види грошових систем та їх еволюція.</p> <p>3. Методи регулювання грошового обороту і грошового ринку.</p> <p>4. Грошово-кредитна політика.</p>	<p><i>презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>кредитної політики та особливості їх використання для регулювання грошового обігу</p>	
--	---	--	--	--

3/	<p>Тема 5. Інфляція та грошові реформи</p> <p>План лекційного заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та закономірності розвитку інфляції. 2. Причини інфляції. 3. Економічні та соціальні наслідки інфляції. 4. Державне регулювання інфляції. 5. Сутність та види грошових реформ. 	<p><i>Лекції-бесіди, лекції консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати: сутність та причини виникнення інфляції; економічні та соціальні наслідки інфляції; методи регулювання інфляції; сутність та види грошових реформ; вміти: визначати показники інфляції та інтерпретувати їх значення</p>	2
3/2	<p>Тема 6. Валютний ринок та валютні системи</p> <p>План лекційного заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність валюти та валютних відносин. 2. Валютний ринок та види валютних операцій на ринку. 3. Валютний курс. 4. Платіжний баланс. 5. Світова валютна система та її еволюція. 	<p><i>Лекції-бесіди, лекції консультації; Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових</i></p>	<p>Знати: сутність та класифікацію валют; сутність, види та чинники конвертованості валюти; сутність, види та чинники валютного курсу; сутність та структуру платіжного балансу; вміти визначати: рівень девальвації або ревальвації валюти; валютні крос-курси; сальдо платіжного балансу.</p>	8

		<i>публікацій, виконання індивідуальн ої розрахунков ої роботи</i>		
3/-	<p>Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей та монетарна політика</p> <p>1. Загальна характеристика формування пропозиції грошей та структури грошової бази.</p> <p>2. Формування центральним банком грошової бази.</p> <p>3. Грошово-кредитний мультиплікатор та вплив центрального і комерційних банків на його рівень.</p> <p>4. Вплив небанківських інституцій на грошовий мультиплікатор.</p>	<p><i>Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати: механізм формування пропозиції грошей; сутність та структуру грошової бази;</p> <p>Вміти: визначати та інтерпретувати значення грошово-кредитного мультиплікатора</p>	2
4/	<p>Тема 8. Сутність, форми, види та роль кредиту</p> <p>1. Сутність та структура кредиту.</p> <p>2. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту.</p> <p>3. Класифікація кредиту.</p> <p>4. Роль кредиту в розвитку економіки.</p>	<p><i>Семінари: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати: загальні передумови виникнення кредиту; сутність та класифікацію кредиту; функції та роль кредиту в розвитку економіки;</p> <p>Вміти: визначати графік погашення кредиту за ануїтетним та неануїтетним методом</p>	3

4/-	Тема 9. Теоретичні основи процента 1. Сутність та вимірники процента. 2. Поведінка ринкових	<i>Семінари:</i> <i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на</i>	Знати: сутність та чинники позичкового процента; ризикову та строкову структуру процентних ставок; функції та роль позичкового	3
-----	--	---	---	---

	процентних ставок. 3. Ризикова та строкова структура процентних ставок. 4. Функції та роль процента.	<i>теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	процента; Вміти: визначати ставку відсотка за банківським кредитом з урахуванням різних чинників впливу	
--	--	--	---	--

4/-	Тема 10. Фінансові посередники грошового ринку 1. Поняття фінансового посередництва та його види. 2. Функції фінансових посередників. 3. Банки як провідні установи фінансового посередництва. 4. Небанківські фінансові інституції та їх роль у фінансовому посередництві.	<i>Семінари:</i> <i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, обговорення наукових публікацій</i>	Знати: сутність та види фінансового посередництва; функції фінансових посередників; роль небанківських фінансових інституцій у функціонуванні кредитного ринку	3
-----	--	--	---	---

4/-	<p>Тема 11. Центральний банк в системі монетарного управління та банківського регулювання</p> <p>1. Призначення, роль та основи організації центрального банку.</p> <p>2. Походження та розвиток центральних банків.</p> <p>3. Функції центрального банку.</p>	<p><i>Семінари:</i></p> <p><i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати:</p> <p>призначення та основи організації центрального банку;</p> <p>походження та розвиток центральних банків;</p> <p>функції центрального банку</p>	
-----	---	--	--	--

4/2	<p>Тема 12. Теоретичні засади діяльності банків</p> <p>1. Призначення та класифікація банків.</p> <p>2. Пасивні операції банків.</p> <p>3. Активні операції банків.</p> <p>4. Банківські ризики та основи управління ними. .</p>	<p><i>Семінари:</i></p> <p><i>тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати:</p> <p>призначення та класифікацію банків;</p> <p>сутність та види пасивних та активних операцій банків;</p> <p>види банківських ризиків та основи управління ними;</p> <p>Вміти:</p> <p>нараховувати прості та складні відсотки за банківськими вкладами</p>	3
-----	---	--	---	---

9. Система оцінювання

Модулі	Модуль 1 (25 балів)							Підсумко
Змістові модулі	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	вий

Кількість балів за змістові модулі								контроль = 50 + 50 = 100 балів	
Відповідь на семінарському занятті	2	2	2	2	2	2	2		
Індивідуальна робота	-	-	-	-	-	6	-		
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Контрольний захід	5								
Модуль 2 (25 балів)									
Змістові модулі	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12				
Кількість балів за змістові модулі									
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3	3				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE	5								
Контрольний захід	10								
ПМК	50								

10. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною Шкалою
					Екзамен/Залік

90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	Відмінно/ Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктивно варіативний)	Добре/ Зараховано
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	середній (репродуктивний)	Задовільно/ зараховано
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно продуктивний)	Незадовільно/ Незараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бала). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Наукові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та на підсумковому контролі заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру / ПМК – 50%/50%
Вимоги до індивідуальної розрахункової роботи	Виконується і здається на перевірку у формі файлу EXCEL. При оцінюванні враховується повнота та правильність проведених розрахунків та зроблених висновків.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться згідно з розкладом у відповідності з планами семінарських занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу, демонстрація практичних навичок, тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях. При оцінці роботи здобувача на семінарському занятті враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на заняттях, вивчення літературних джерел, своєчасне виконання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі у вигляді екзамену. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної підготовки із врахуванням тематики дисертації. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність, становить 50 балів. Сумарна кількість балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами екзамену. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

12. Рекомендована література

Основна

1. Алексеев І.В. Гроші та кредит: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 312 с.
2. Ільчук П.Г. Гроші та кредит: підручник. Львів: Сорока, 2016. 410 с.

Допоміжна

3. Береславська О.І., Пернарівський О.В. Аналіз ризику та оцінка ефективності кредитних портфельів банків України. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2018. № 9. С.103-110.
4. Береславська О.І. Валютно-курсова політика в умовах інфляційного таргетування в Україні.

- Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2017. № 2. С.24-36. 5.
- Береславська О.І. Національні гроші та криптовалюти: можливості співіснування. Наукові праці НДФІ. 2017. № 4. С.9-12.
6. Береславська О.І. Розширення конституційних функцій НБУ: за і проти. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2017. Вип. 1. С.21-28.
7. Корнилюк В.В. Системний ризик і макропруденційна політика в банківському секторі : монографія. Київ: КНЕУ, 2019. 461 с.
8. Фінансова інфраструктура України : стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія / за заг.ред. Федосова В.М. 2016. 564 с.

Міжнародні видання

9. Bereslavska O., Kovalenko Y., Marhasova V. Instruments of monetary-and-credit policy in terms of economic instability. *International Journal of Management (IJM) Volume 11, Issue 5, May 2020*, pp. 43-53.
10. Beckworth D. (2019). Reflections on Allan H. Meltzer's contributions to monetary economics and public policy. Stanford: Hoover Institution Press.
11. Brault J., Khan H. (2019). The real interest rate channel is structural in contemporary new Keynesian models. *Carleton Economic Papers*, No. 19-05.
12. Deutsche Bundesbank (2019). Interest rate pass-through in the low interest rate environment. *Deutsche Bundesbank Monthly Report*, April, pp. 43—75.
13. Gregor J., Melecky A., Melecky M. (2019). Interest rate pass-through: A meta-analysis of the literature. *World Bank Policy Research Working Paper*, No. 8713.
14. Hansen S., McMahon M., Tong M. (2020). The long-run information effect of central bank communication. *ECB Working Paper Series*, No. 2363.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

15. Про банки і банківську діяльність : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
16. Про Національний банк України : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
17. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>
18. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>